

Dylematy współczesnej socjologii Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Socjologia	Cykl dydaktyczny 2025/26
Specjalność -	Kod zajęć 24SOCS.21.03827.25
Jednostka organizacyjna Wydział Socjologii	Języki wykładowe polski
Poziom studiów studia drugiego stopnia	Obligatoryjność Obowiązkowy
Forma studiów studia stacjonarne	Blok zajęciowy Przedmioty podstawowe
Profil studiów profil ogólnoakademicki	
Koordynator zajęć	Rafał Drozdowski, Łukasz Rogowski
Prowadzący zajęcia	Rafał Drozdowski, Ariel Modrzyk
Okres Semestr 1	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Wykład: 15, Egzamin • Konwersatorium: 15, Zaliczenie z oceną
	Liczba punktów ECTS 4

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Zapoznanie osób studiujących z głównymi paradygmatami teoretycznymi współczesnej socjologii
C2	Uświadomienie osobom studiującym alternatyw teoretycznych i metodologicznych współczesnej socjologii
C3	Uświadomienie osobom studiującym najważniejszych konsekwencji praktycznych przyjętych założeń teoretyczno-metodologicznych
C4	Zapoznanie osób studiujących z ograniczeniami teoretycznymi oraz metodologiczno-badawczymi socjologii-nauki

Wymagania wstępne

Studenci uczęszczający na wykład Dylematy współczesnej socjologii powinni posiadać podstawową wiedzę z zakresu historii myśli socjologicznej. Powinni również znać założenia najważniejszych współczesnych teorii socjologicznych.

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	zna praktyczne konsekwencje najważniejszych możliwości i ograniczeń socjologii.	SOC_K2_W01	Esej
W2	rozumie specyfikę teoretyczno-metodologiczną socjologii oraz wynikające z niej miejsce socjologii wśród innych dziedzin nauki.	SOC_K2_W02	Esej
W3	zna wszystkie najważniejsze trendy rozwojowe współczesnej socjologii.	SOC_K2_W01	Esej
Umiejętności - Student/ka:			
U1	potrafi dopasowywać optymalne narzędzia teoretyczne i metodologiczne do rozwiązywania problemów naukowo-badawczych.	SOC_K2_U01	Kolokwium ustne
U2	potrafi formułować oryginalne problemy badawcze i uzasadniać ich wybór.	SOC_K2_U03	Kolokwium ustne
U3	potrafi krytycznie oceniać założenia teoretyczne i metodologiczne najważniejszych stanowisk i szkół socjologicznych.	SOC_K2_U02	Kolokwium ustne

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Alternatywy teoretyczne i metodologiczne wpisane w główne paradygmaty socjologii-nauki.	W1, U3	Wykład, Konwersatorium
2.	Metodologiczne i organizacyjne i finansowe konsekwencje przyjętych w socjologii założeń teoretyczno-badawczych.	W2, U3	Wykład, Konwersatorium
3.	Najważniejsze ograniczenia teoretyczne i metodologiczne socjologii-nauki, ich uwarunkowania oraz sposoby przewyżczenia.	W3, U3	Wykład, Konwersatorium
4.	Oczekiwania i roszczenia stawiane socjologii i socjologom; społeczny wizerunek socjologii i socjologów.	W1, U3	Wykład, Konwersatorium
5.	Spory o tożsamość socjologii jako dyscypliny naukowej: między orientacją na coraz bardziej autonomiczną socjologię a orientacją na interdyscyplinarne nauki społeczne.	W2, U3	Wykład
6.	Nowe trendy i tendencje w socjologii. Poziom założeń teoretycznych.	W3, U3	Wykład

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
7.	Nowe trendy i tendencje w socjologii. Poziom narzędzi badawczych.	W3, U3	Konwersatorium
8.	Wyzwania stojące przed socjologią. Aspekt teoretyczny.	W1, W3, U1, U2	Wykład
9.	Wyzwania stojące przed socjologią. Aspekt warsztatowy i organizacyjny.	W1, W3, U1, U2	Konwersatorium
10.	Wyzwania stojące przed socjologią - społeczna legitymizacja socjologii i jej najważniejszych funkcji - opisowej, wyjaśniającej, interwencyjnej, animacyjnej.	W1, U1, U3	Wykład, Konwersatorium

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Wykład	Wykład konwersatoryjny, Uczenie problemowe (Problem-based learning)
Konwersatorium	Praca z tekstem, Metoda analizy przypadków, Uczenie problemowe (Problem-based learning)

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Wykład	Warunkiem zaliczenia zajęć jest pozytywna ocena eseju. Osoby studiujące otrzymają listę (około 10) ramowych problemów nawiązujących do tematyki wykładu. Osoby studiujące będą mieć możliwość indywidualnego skonsultowania z prowadzącym lektur pomocnych przy pisaniu eseju. Podczas oceny brane będą pod uwagę oryginalność obranej perspektywy spojrzenia i umiejętność powiązania wywodu z aktualnymi wydarzeniami, wyzwaniami, kontrowersjami itp.
Konwersatorium	<p>1. Obecność na zajęciach (dopuszczalne dwie nieobecności w semestrze, bez konieczności przedstawiania zwolnień). Kolejne dwie nieobecności wiążą się z obowiązkiem przygotowania konspektu z literatury obowiązkowej i dodatkowej, wyznaczonej przez prowadzącego. Pięć lub więcej nieobecności to automatyczna utrata możliwości uzyskania zaliczenia.</p> <p>Wymagania dotyczące konspektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • min. 1 strona A4, max. 2 strony A4, czcionka 12, odstęp 1,5; marginesy 2,5) • składa się z najważniejszych tez tekstu, 3-5 słów kluczowych; oraz komentarza, w którym należy odnieść się do następujących kwestii: <ul style="list-style-type: none"> a) co mi podobało się w tekście, z czym się zgadzam; b) co mi się nie podobało, co można byłoby zmienić, z czym się nie zgadzam, czego nie rozumiem. c) jakie przykłady mogę podać w przypadku omawianych pojęć <p>2. Kolokwium będzie miało formę ustną.</p> <p>3. Aktywność. Aktywny i merytoryczny udział w zajęciach to szansa na podwyższenie oceny na koniec semestru.</p> <p>4. Przygotowanie do zajęć.</p> <p>Na każdej ławce powinna znaleźć się jedna kopia tekstu w formie papierowej albo elektronicznej (z wyłączeniem komórki). W przypadku nieprzygotowania do zajęć (nieznajomość obowiązkowego tekstu), będą Państwo musieli w ciągu dwóch tygodni przesać konspekt z omawianej lektury i lektury dodatkowej.</p> <p>Brak przesłania konspektów wiązać się będzie z niemożnością podejścia do kolokwium. Jeżeli prowadzący uzna, że większa część grupy nie przygotowuje się do zajęć, ma prawo wprowadzić obowiązkowe pisanie konspektów lub zrobić nadprogramowe wejściówki.</p>

Literatura

Obowiązkowa

1. Bukraba-Rylska I., Socjologia. Pytania podstawowe. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PAN, 2021 (wybrane fragmenty).
2. Drozdowski R., Socjologia wobec wyzwań współczesności, wobec zmieniających się kryteriów naukowości i wobec własnej tradycji, w: Nauki Humanistyczne i Społeczne wobec problemów współczesnego świata, Wydawnictwo Naukowe Wydziału Nauk Społecznych UAM, Poznań 2015, s. 493-505.
3. Konecki K., Socjologia poza socjologią? Postdyscyplinarność z perspektywy socjologicznej. Dylematy socjologii w epoce późnej nowoczesności. w: W. Warzywoda-Kruszyńska (red.), Społeczeństwo, edukacja, praca. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 2014.
4. Bukraba-Rylska I., Stare i nowe dylematy socjologa i inne szkice. Warszawa: IRWiR PAN, 2003 (wybrane fragmenty).
5. Mucha J., Rola socjologii i socjologów we współczesnym społeczeństwie, "Studia Socjologiczne", nr 1, 2017.
6. Burawoy M., O socjologię publiczną. Przemówienie prezydenckie z 2004 roku, [w:] Nowe perspektywy teorii socjologicznej, A. Manterys, J. Mucha (red.), Kraków: Zakład Wydawniczy Nomos, 2009.

Dodatkowa

1. Manterys A., Mucha J. (red), Nowe perspektywy teorii socjologicznej. Wybór tekstów. Kraków: Zakład Wydawniczy "Nomos", 2009 (wybrane fragmenty).
2. Drozdowski R., Biografie pojęć – pechowców. Dlaczego powinny nas interesować?, „Przegląd Humanistyczny”, nr 3, 2017.
3. Drozdowski R., Szlendak T., Socjologia wobec złożoności współczesnego świata, „Studia Socjologiczne”, nr 4(211), 2013.
4. Gibbons M., Limoges C., Nowotny H., Schwartzman S., Scott P., Trow M., The New Production of Knowledge: The Dynamics of Science and Research in Contemporary Societies, Sage Publications Ltd., 1994 (wybrane fragmenty).
5. Gdula M., Socjologia końca socjologii. O koncepcji teoretycznej Bruno Latoura, "Kultura i Społeczeństwo", nr 1, 2009.
6. Seidman S., Koniec teorii socjologicznej: ponowoczesna nadzieja [w:] Współczesne teorie socjologiczne, A. Jasińska-Kania, L. Nijakowski, J. Szacki, M. Ziółkowski (red.), Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar, 2006.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Wykład	15
Konwersatorium	15
Przygotowanie do zajęć	5
Czytanie wskazanej literatury	20
Przygotowanie do zaliczenia	7
Przygotowanie do egzaminu	8
Inne	5
Przygotowanie raportu	10
Przygotowanie pracy pisemnej	15
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 100

Liczba punktów ECTS	ECTS 4
----------------------------	------------------

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
SOC_K2_U01	Absolwent/ka potrafi refleksyjnie i krytycznie dokonywać wyboru perspektywy teoretycznej, źródeł danych, metod i technik ich gromadzenia oraz analizy w celu rozwiązania złożonych problemów badawczych i społecznych, także w nowych i nieprzewidywalnych warunkach
SOC_K2_U02	Absolwent/ka potrafi krytycznie gromadzić oraz selekcjonować informacje i materiały niezbędne do pracy badawczej, naukowej i zawodowej, korzystając przy tym z różnych źródeł i posługując się nowoczesnymi technologiami
SOC_K2_U03	Absolwent/ka potrafi samodzielnie zaplanować i zrealizować poszukiwanie rozwiązań wykorzystujących wiedzę akademicką w praktyce społecznej
SOC_K2_W01	Absolwent/ka zna i rozumie miejsce socjologii w systemie nauk, w tym jej możliwe zastosowania w innych dyscyplinach
SOC_K2_W02	Absolwent/ka zna i rozumie w pogłębiony sposób stanowiska teoretyczne i metodologiczne we współczesnej socjologii oraz różnice między nimi